

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek och är fritt att använda. Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library and is free to use. All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

Stockholm, Iduns Tryckeri Aktiebolag

N:r 19 (282)

Fredagen den 12 maj 1893.

6:te årg.

Prenumerationspris pr år:
 Idun med Modetidning och
 kolorerade planscher ..... kr. 9:—
 Idun m. Modet. utan kol. pl. » 7: 50
 Idun ensam ..... » 5:—

Byrå:
 Klara v. Kyrkogata 7, 2 tr.
 (Aftonbladets hus.)
 Prenumeration sker å alla post-
 anstalter i riket.

Redaktör och utgivare:
FRITHIOF HELLBERG.
 Träffas å byrån kl. 12—1.
 Allm. Telef. 61 47.

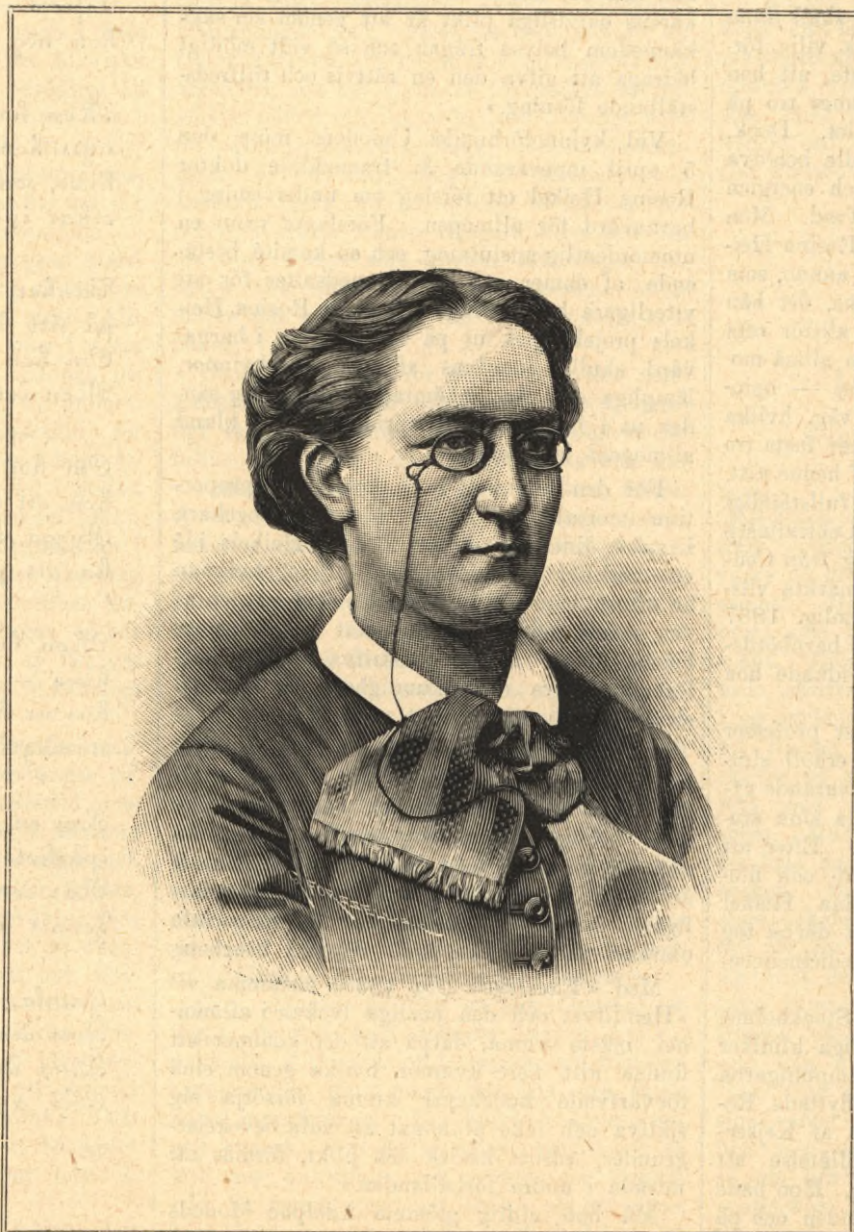
Utgifningstid:
 hvarje helgfri fredag.
 Lösnummerspris 15 öre
 (lös:n:r endast för kompletteringar)

Annonspris:
 35 öre pr nonpareillerad.
 För »Platssökande» o. »Lediga platser»
 25 öre för hvarje påbörjad tiotal stafv.
 Utländska annons. 70 öre pr nonp.-rad.

Rosina Heikel.

»Ditt mål var högt, och
 därför ej som andra
 Du kunde på de nötta stigar
 vandra,
 Men viljestark du kunde
 rödja dig
 Igenom rös och snår en
 egen stig. —
 Då dina fötter på den stigen
 blödde,
 Ditt hjärtas fasta tillförsikt
 dig stödde,
 Och murkna skrankor föllo,
 och du gick
 Emot ditt mål med oförvil-
 lad blick. —
 Hvad ville du? Jo — rät-
 tigheten vinna
 Att vara dina systrars läka-
 rinna,
 Att locka plågan, som sig
 gömmer skyggt
 Att till din milda barm sig
 luta tryggt.»

Den 23 oktober 1878
 föranstaltade ett stort an-
 tal damer i Helsingfors
 en fest för Finlands
 första kvinnliga läkare
 — Rosina Heikel. Efter
 långa år af rastlöst ar-
 bete och outtröttlig energi
 hade Rosina Heikel nu
 nått målet för sina stu-
 dies genom att sistnämnda
 år aflägga medicine-
 licentiatexamen. Skran-
 korna voro brutna och
 som segervinnare kunde
 kvinnan först nu betrak-
 ta sig på vetenskapens
 svåraste fält — läkare-
 konstens. Det var en
 stolt, rättmätig känsla af
 beundran och tacksam-
 het som manade Fin-
 lands kvinnor att i Ro-

sina hedra den segerrikt
 till målet komna *kvinn-*
liga läkaren. Det var
 den i Rosina Heikel per-
 sonifierade kvinnoeman-
 cipationen som nu först,
 med och genom henne i
 våra nordligare bygder,
 fick rättvist berättigande,
 aktningsfullt erkännande
 och — fördomsfri tole-
 rans.

Det var kvinnan, frig-
 gjord ur sekelgamla band,
 och därigenom att denna
 »frigörelse» bildar en
 epok i Finlands kultur-
 historia, är Rosina Hei-
 kels lifsgärning — till
 och med endast härigen-
 om — af oförvansklig
 bärvidd för kvinnans del-
 tagande i det offentliga
 samhällslifvet.

Kvinnosakens i dun-
 kel sänkta banér höjde
 sig stolt, och med inner-
 lig glädje sågo Finlands
 kvinnor, att en af Suo-
 mis döttrar brutit bana
 för kvinnans jämnlighet
 med mannen på den för
 henne hittills afstängda
 väg, som ledde till uni-
 versitetets lärdomssalar.
 Den fria forskningen är
 nu öppen för enhvar
 af Finlands innebyggare.
 Rosina Heikel var icke
 allenast banbryterska för
 den kvinnliga likställig-
 heten med mannen, efter
 det hon aflagt sina lär

Är du lycklig, väl så glad dig
At din lycka med enhvar;

Och ju mer du delar med dig,
Desto mera har du kvar.

F. JEGNÉR.

domsprof. Nej, det kunskapsmått som Rosina Heikel under oerhörda svårigheter måste förskaffa sig på enskild väg, är nu mera tillgänglig för hvarje kvinna. Genom Rosina Heikels initiativ uppstod frågan om tillåtelse för kvinnliga studerande att studera vid universitetet. Denna fråga har närmast henne att tacka för den lösning konsistoriet gaf i sitt utslag, som fastställde kvinnans fullkomliga lika berättigande som mannen i hör- och anatomisalar.

* * *

Rosina Heikel föddes i Kaskö den 17 mars 1842. Hennes föräldrar voro lagmannen K. J. Heikel och hans fru K. E. Dobbin. Den unga Rosina erhöi sina första kunskaper på vidt skilda håll. I Wasa, Borgå och Helsingfors fruntimmersskolor inhämtade hon det konventionela humanistiska underlag, som öfverensstämde med femtioalets uppfattningssätt af en s. k. bildad kvinna. Men Rosina Heikels sanningsörstande ande nöjde sig icke med detta traditionela kunskapsmått. Den unga flickan hade ett bestämdt mål i sikte, och detta mål skulle — ville hon uppnå. För hennes 18-åriga entusiasm stod vägen klar — hon ämnade blifva läkare. Hannibal har sagt: »Jag skall finna en väg eller göra en.» En stark vilja försätter berg. Rosina Heikel visste, att hon hade en stark vilja — och hennes tro på denna förde henne äfven till målet. Dock, den ungdomligt vakna hågen skulle behöfva årtal för att kämpa sig fram, och energien skulle i det yttersta blifva pröfvad. Men så är all verklig segers förspel. Rosina Heikel undgick lika litet som någon annan, som bryter sig en väg olik mängdens, det hån och det misstroende som blott alltför ofta lägga sten på bördan. Hon hade alltså motigheter af tusen slag och tviflet — oghiten uppreste hinder i hennes väg, hvilka endast kunde öfvervinnas af hennes fasta tro på sin saks seger. Och tiden gaf henne rätt. Åren 1865—66 genomgick hon fullständigt kurserna vid Stockholms kungl. Centralinstitut. Rosina Heikels afgångsbetyg från Centralinstitutet hade att uppvisa utmärkta vitsord, främst stod anatomi — berömlig. 1867 genomgick hon fullständig kurs vid barnbörds- huset i Helsingfors. Intill 1871 idkade hon naturvetenskapliga studier.

Rosina Heikel dissekerade under professor Lings ledning — hon sökte och erhöi slutligen af universitetets kansler (nuvarande ryske zaren) tillåtelse att få fullfölja sina studier inom medicinska fakulteten. Efter att hafva erhållit dispens från student- och filosofiekandidatexamen aflade Rosina Heikel medicinekandidatexamen, och året därpå tog nordens första kvinnliga läkare medicinelicentiatexamen.

Dessförinnan hade hon vid Stockholms, Köpenhamns och Berlins offentliga kliniker inhämtat de senaste praktiska tillämpningarna af Aesculapi gudagäfva. 1878 flyttade Rosina Heikel till Vasa, sedan hon af Kejsersliga senaten erhållit särskild tillåtelse att praktisera som legitimerad läkare. Hon hade nu vunnit målet för sina sträfvanden och på samma gång brutit de sekelgamla fjättrar,

som fördom, konservatism och intolerans slagit om kvinnans framtidsvyer.

Senatens resolution i denna praktiska lösning af kvinnofrågan var att anse såsom ett prejudikat, bindande för hvarje denna fråga berörande framtida eventualitet. Kvinnosaken har uti doktor Rosina Heikel en hofsam, intelligent och taktfull förkämpe. Sedan hon numera bosatt sig i Helsingfors, hvarest hon har vidsträckt praktik såsom en af denna stads distrikts- och fattigläkare, kan hon på ort och ställe taga personlig del uti kvinnofrågans lösning.

Vid finska läkaresällskapets sammanträde den 21 april 1888, hvarunder läkaresällskapets utlåtande med anledning af den då pågående sedlighetspetitionen infordrats, höll doktor Rosina Heikel ett märkligt anförande. Hon var den första kvinna i Norden som med vetenskaplig kompetens offentligen yttrade sig om frågan, och hennes sunda, sakrika andragande väckte stor uppmärksamhet. Doktor Rosina Heikel sade bland annat:

»Tidsandan låter sig icke undertryckas. Och då allmänheten kränkes i sin sedliga åskådning, om än på aldrig så giltiga grunder, så måste den dock åtminstone tillerkännas rätt att hafva ett ord med i laget. Läkarens oafvisliga plikt är att genom sin sakkännedom belysa frågan och så vidt möjligt bidra att gifva den en rättvis och tillfredsställande lösning.»

Vid kvinnoförbundet Unionens möte den 5 april innevarande år framställde doktor Rosina Heikel ett förslag om undervisning i barnavård för allmogen. Förslaget vann en utomordentlig anslutning, och en komité, bestående af damer och herrar, nedsattes för att ytterligare belysa frågan. Doktor Rosina Heikels projekt gick ut på att en kurs i barnavård skulle anordnas »för bildade kvinnor, lämpliga att efter inhämtad undervisning sändas ut i landet för att sprida kunskap bland allmogens kvinnor».

För den som vet, huru kolossal i proportion mortaliteten är just bland allmogebarn i späda ålder, är doktor Rosina Heikels idé ett verkligt Columbi-ägg. Allmogekvinnan är oftast hänsynslöst vårdslös vid vården af den späda telning, som hvilat under hennes hjärta. Man måste tillskrifva denna häglshet snarare ren okunnighet och gammal slentrian än verklig brist på ömhet.

Att icke alla barn dö, är icke så mycket att tillskrifva den orsaken, att de skulle erhållit en rationell skötsel, som icke mer den bekanta omständigheten, att en del naturer utrustats med starkare motståndskraft än andra. Okunnigheten är människans farligaste fiende, och kvinnan har på det sociala området ett fält kolossalt rikt att bearbeta.

Med »Excelsior» (för 1888) instämna vi: »Hemlifvet och den husliga lyckan i allmänhet måste vinna, därpå att det kommer att finnas allt flere kvinnor, hvilka genom sina förvärfvade kunskaper kunna försörja sig själfva och icke af annat än ädla bevekelsegrunder, såsom kärlek och plikt, förmås att inträda i andra förhållanden.»

Må hon aldrig glömma Adolphe Monods ord: »Det största inflytande, som finnes på

jorden, såväl till godt som ondt, är doldt i kvinnans hand.»

För närvarande vistas dr Heikel på besök i vår svenska hufvudstad, för Idun en ökad anledning att just nu bringa sina läsarinor den förtjänta finska systemens bild.

Felix Lindberg.

Glömd.

Öfver röda balsaminen
gumman sig i fönstret lutar
och det syns så väl på minen,
att så nöjd hon lifvet slutar.

Ute ungarne i gruset
bygga hus, som genast ramla.
Bra det är på fattighuset:
där hon hvila får, den gamla.

Solen fönstrets rutor färgar,
så i blått och rödt de lysa.
Lifvets vinter gumman härjar:
hon nog svälta fått och frysa.

Men hon nöjd är: kaffetären
nyss hon druckit, — börjar smeka
kisse, som och är till åren,
orkar inte längre leka.

Tänker väl ibland så stilla
på sitt barn, hon ej fick amma.
Om hon lefde än, den lilla!
Men det vara kan detsamma.

Om hon lefde, är det troligt,
hon ett fosterbarn måst taga. —
Stygga pojkar jämnt så roligt
ha att gamla kisse jaga.

Men hon nöjd är: börjar stryka
kisse — nu hon slipper vandra
hus ut hus att skura, byka,
ständigt göra allt åt andra.

Som en droppe bort i sanden
spårlost hennes lif har runnit.
När den tröttnat, trägna handen,
genast man en annan funnit.

Gamla, glömda, trötta gumma,
öfver dina krukor lutad!
Dina dagar varit skumma.
Godt, att snart din dag är slutad.

Karl Ljungstedt.

Ren svenska.

Klingar icke modersmålet skönast?

Strandberg.

Gen af bröderna Grimms sagor berättar, hurusom dvergar gifvo åt tvänne syst-rar skänker: åt den ena, att vid hvar ord, som hon sade, rosor skulle falla från hennes läppar, åt den andra däremot, att hvar gång hon talade, paddor skulle hoppa ur hennes mun.

Ibland rinner mig denna saga i minnet. Isynnerhet kommer jag ofta att tänka på den senare ungmöns öde, då jag hör »ärans och hjältarnes språk» svårigen misshandlas, då glömma vi lätt såväl skönhetens tjusning som dräktens behag för talets vederstyggliga paddor. Men den fulaste kan synas oss skön, om vi fångas af hennes tal — det är sagans rosor, hvilka komma oss att förgäta, hvad som brister i utseende.

Alltså, låtom oss vara ense om, att det är af största vikt, att ens tal ljuder väl. Är manne detta uppmärksammat? Talar man i allmänhet värdadt, och söker man tala väl? Åhnej, icke i allmänhet. Utan att fästa af-seende vid missljudande dialekter och ohyg-gliga provincialismer, hvilka rättvisligen ej kunna läggas någon till last, då de ju äro medfödda — ehuru den goda viljan äfven härutinnan kan uträtta mycket, ja, till och med göra trelleborgskan skaplig nog — hån-der det ju ofta, att själfva *uttalet* lider af betänkliga brister, vanligast orsakade af slarf och uppmärksamhet.

Ett af de vanligaste fel, som begås i detta hänseende, är begagnandet af det idiotiska »hva?» Finns det något mera odrägligt än detta inskränkthetens evinnerliga »hva? hva?» Det gör ovedersägligen intryck af en ohjälplig enfald, synnerligast när det ofta upprepas, det låter så ömkligt, så plågsamt, att det kan störa äfven det sundaste nervsystem.

Talspråket är vanligtvis i hög grad slarf-vigt och ovärdadt. Man bryr sig sällan om att lägga sig vinn om ett vackert uttal. Allt för efterlåten får man dock ej vara i detta hänseende, man måste undvika ord och uttryck, som äro allt för stötande, t. ex. »dom». Om man nödgas tåla det som ersättning för det mera svårsagda dem, så borde man åtminstone skonas från att höra det i stället för de. Säger en ung flicka: »dom ha' gått,» så föranledes man lätt att tro henne vara i den så kallade »slynåldern», hennes klädning må vara aldrig så lång. Äger estetiken något berättigande att skrifu oss lagar, så bör den förvisso här säga sitt veto, ty det ges näppeligen grymmare tortyr för finkänsliga öron.

August och Augusta höra till de mest misshandlade namn, i det au än förvränges till å och än till a. Nu äro vi emellertid inne på ett omtvistadt område, talspråkets *bekväma* fulheter. Här kommer låtjan och afgör striden till förmån för ett *laissez-aller* system, som låter språkriktighet och formskönhet fara för bekvämlighetens skull. Mycket af sven-skans forna klangstyrka och kraft har däri-genom gått förloradt, här må blott erinras om alla starka verb, som försvagats under tider-nas lopp. Det torde för öfrigt ej löna mödan att yttra något, »språkets utveckling» får man naturligtvis lof att erkänna. Ett värdadt uttal gör dock *städse* ett behagligt intryck, då ett slarfvigt däremot ofta är stötande.

Någon kommer kanske nu med påståendet:

»ni vill alltså, att man skall tala som en bok.» Nej, vare det mig fjärran! Aldrig får man låta ett ängsligt grammatikaliskt sträfvande lysa igenom! Det låter blott onaturligt och konstladt och bör på den grunden obevekligt bannlysas. Men helt säkert ligger det ett stort område mellan det konstladt regelrätta och det plågsamt slarfviga. Är det mindre trefligt att höra: »komma ni till mig i morgon?» än »kommer ni te mäj i mårån?»? Tänken, mina damer, på behaget af ett vackert tal, detta behag, som mera förskönar än någon dräkt och endast kostar en liten smula besvär!

Om *uttalet* af orden ofta ger oss orsak till befogade anmärkingar, så gör *valet* det nästan lika ofta. Och huru mångfaldiga ord är man icke hågad att utdöma!

Först och främst alla »slang»-uttryck, såsom »kiligt», »urstyft», »inte pjåkigt» och så vidare. Många unga damer tro sig därigenom gifva en pikant och treflig ton åt samtalet. Åhnej! I umgängeslivet är allt »slang» fördömligt, om det än kan tolereras inom en förtroligare krets. En ledig umgän-geston kan nog uppehållas ändå.

Till de missbrukade ordklasserna höra ad-jektiven. De vridas i de galnaste meningar och sammanställningar, synnerligast när de skola uttrycka förtjusning. Praktfullt i stället för vackert, storartadt i stället för täckt, alldeles galen i stället för mäktade vred — ja, tänk efter, om ni ej själf mångfaldiga gånger gjort er skyldig till slika oharmoniska och meningslösa yttranden. Superlativer böra be-gagnas med försiktighet, liksom i allmänhet förtjusningen bör tyglas så vidt möjligt är. (Inom parentes dristar jag mig till *vederbörande* anmärka, att det ej är så förkastligt att använda andra ord än »söt» och »rysligt söt» för att uttrycka förtjusning. Det finnes nämligen — ack hur många! — personer, som använda detta ord om allting, såväl om Öd-mann, Goethes Faust, Niagarafallen och »la fin d'un héros» som skodon, klädningar, bu-ketter och annat slikt. Sina modiga tio år dröjer det nog, innan det försvinner ur ord-boken.)

Öronslitande äro för öfrigt en massa sam-manställningar, som »gräsligt vackert», »gruf-ligt skönt», »vådligt stiligt», »orimligt smak-fullt» med flere. Hur meningslösa och hur — allmänna uttryck! Ännu värre, fastän ej så allmänt, är det att höra unga damer använda hata och förakta om saker, som de ej tycka om. Den, som »hatar korallhals-band» och »föraktar släp», är mycket olyck-lig i valet af uttryck, hennes grundsatsar må vara aldrig så sunda.

Man bör också undvika att i sitt tal använda »han» och »hon». Som tilltalsord äro de under alla förhållanden afskyvärda, och äfven annars bör man så vidt möjligt in-skränka deras användning. Det finnes äkta män, hvilka städse säga »hon» om sin hustru, liksom det finnes fruar, som säga »han» om sin man, men detta bruk är osmakligt. Lika obehagligt är det, när »herrn» eller »frun» användes ensamt. Det bör alltid gälla som en okränkbar lag, att tillnamnet medtages.

För mången är det en stor frestelse att lägga sig till med stående uttryck, hvilka, använda i tid och otid, genom det ständiga begagnandet blott varda utnötta och ännu mera intetsägende. Det finnes knappast någon ovana, som är så löjeväckande och så lätt ger anledning till gyckel som denna. »Ja, ja men», »nej men tänk», »så att säga», »ja visst ja» äro några prof ur högen på

dess lustigheter. Endast ett så föga märk-bart uttryck som »och så» kan göra ens tal ohjälpligt löjligt, då det ideligen användes. Tänk på era umgängesvännar, finnes det ej bland dem någon eller några, som lagt sig till med något snarligt uttryck och jämt använder det vid de mest barocka tillfällen? Är så för handen, inser ni förvisso, att man ej nog kan akta sig för att lägga sig till med några favorituttryck, ty de gifva städse rika tillfällen till karrikatyror och förlöj-ligande härmningar.

Till sist en anmärkning, som gäller den kanske svåraste af alla de vederstyggliga pad-dorna: användandet af de onödiga utländska låneorden. När motsvariga svenska uttryck finnas, är det rent af oskickligt och från alla synpunkter fördömligt. Först och främst, emedan det *kan* hända förargliga misstag. Vidare, emedan det visar ringaktning för vårt eget språk att i onödan nyttja främmande ord, som vi lätt kunna undvara, och till sist emedan det så ofta ger intryck af skryt. Det låter, som om man ville visa sig i besittning af språkkännedom och därför slängde fram glossor vid lägliga tillfällen. Har man så anledning att förmoda, att den, till hvilken man talar, icke kan det ifrågavarande språ-ket, är det en ren ohöflighet. Det känne-tecknar brist på takt och verklig bildning. Därför — tala svenska.

Ännu några ord! Hör ni några af dessa allmänna förseelser mot språket, så låt ingen märka, att ni gifvit akt därpå! Gör rättelser endast genom att själf undvika felan, och gör för all del vederbörande icke uppmärksam på, hvad han låtit komma sig till last. En vaken iakttagelseförmåga skall snart lära er att undvika »paddorna» och vara er den dverg, som låter rosor falla från edra läppar vid hvarje ord. Språkets makt är stor, gör eder den underdånig, älskvärda läsarinna!

L. H.

I skuggan.

Berättelse af *Ernst Lundquist*.

(Forts.)

Hröken Malm var för öfrigt den enda af socknens damer, som bevärdigade den yngre af bröderna Törne med någon uppmärksamhet. Han var blott ett bihang till sin bror, som helt och hållet öfverglänste honom i allt. Lille Agathon var poet, sades det, och hade skrifu små pessimistiska lungsotsdikter i en studentkalender. Då Karsten inackorde-rat sig på landet för att få vara i fred och skrifu på sin doktorsafhandling, hade brodern följt med för att få dikta ostörd i naturens sköte. Han var nästan aldrig hemma, han låg hela dagarne i sin hängmatta uppe i skogs-backen. Det var en sådan skön barrdoft där uppe, och det behöfde han både för sin diktning och för sitt bröst, sade han, ty han inbillade sig vara lungsiktig, och utan denna melanko-liska illusion skulle han ej ha kunnat åstad-komma någonting inom den gren af lyriken, som han nu en gång valt till sin specialitet. Han ville aldrig visa eller läsa upp något af sina verser; bad man honom därom, rodnade han som en flicka och skakade på hufvudet, så att den långa, svarta, konstrikt neddragna poetlocken kom alldeles i olag, men Karsten försäkrade småleende, att broderns poesi alls

icke passade till sällskapsnöje, den luktade granris som portgången i ett sorgesus.

I dag hade fru Fanny tagit poeten om hand. Hon stödde sig lätt på hans arm, medan de gingo uppför den branta backen i björkarnas glesa skugga. Hon såg ovanligt skälmaktigt ut, lilla Fanny; det var bestämdt någonting hon tänkte på, ty medan han med sin entoniga, alltid i moll stämde röst höll ett litet föredrag om den italienske skalden Leopardi, den pessimistiska poesiens fader, om hvilken hon förråd en straffbar okunnighet, gick hon och såg tankspridd ut, svarade ja, nej och ja på alldeles oriktiga ställen och kunde ej ta sina klippiska ögon från den grupp, som hon hade framför sig i backen: licentiatens eldröda filt-hatt och breda rygg, dominerande en hel myllrande svärm af ifrigt trippande och klättrande ljusa sommarklädnings. Plötsligt tycktes hon komma på en idé och vände sig till Agathon i afsikt att göra honom en fråga, men så hejade hon sig: det var för sent. Sjöns blanka spegel blixtrade redan fram mellan de hvita björkstammarne; man var vid målet.

På en stor, mossig sten alldeles nere vid vattenbrynet stod en liten vitklädd, älflik skepnad och viftade med en skär parasoll; det var »pyret», Maggie Silfverfelt. Nedanför stenen hade Domsbasunen, klädd i himmelsblått med små hvita rosetter på alla möjliga och omöjliga ställen, intagit en drömmande poetisk attityd och viftade ett largetto amoroso med en röd sjal. De bägge bantande länsmandötrarna anlände nu också från sitt håll, fläsande af ifver och embonpoint och eskorterade af en piga, som bar matkorgen och sjalarna. Nu voro således alla församlade.

Det var onekligen en vacker plats. Den lilla sjön med sina gräsbevuxna stränder låg där som en oval spegel infattad i en smal ram af grön plysch. På den sida, där sällskapet slagit sig ner, hade man en tät, frodig björkskog tätt bakom sig, full af förtjusande små grupper af mossiga stenar och ormbunkspartier. På andra sidan sjön reste sig en lodrät bergvägg, krönt af allvarliga tallar, som stodo nästan svarta mot den blåhvita himlen. I en vassrik liten bukt låg en öckstock fastgjord vid en murken brygga. Ett par hvita näckrosor hade glömt sig kvar, där skuggan var djupast nära andra stranden, och lyste nästan onaturligt stora ur sitt halvmörker. Längre ut öfver sjöns släta, blå yta dallrade förmiddagens varma ljus, och där surrade en och annan slända och lät sina gröna, glasartade vingar glittra i solskenet.

Ännu var det jämförelsevis skuggfattigt på den sida om sjön, där björkarnas rike låg, och där sällskapet slagit sig ner, men på eftermiddagen skulle där bli så mycket svalare och behagligare. För öfrigt kunde man alltid finna skugga ett litet stycke inåt skogen, och där bredde man också ut sina sjalar och filtar.

Men nu blef det en svårighet. Agathon var inte alls nöjd. Om han vetat, att det var i en björkskog man ämnade slå läger, hade han inte alls följt med; han var van att andas barrdoft, det var ju därför han var på landet. Här fanns ju ingen plats för honom att knyta upp sin hängmatta, som han enkom släpat med sig den långa vägen. Och med ett bortklemat barns tjurande min såg han öfver till tallarne på andra stranden, som om han halft funderat på att skilja sig från det öfriga sällskapet och bege sig dit.

»Följ med mig,» inföll fru Fanny hastigt, »jag vet en bergknalle ett litet stycke inåt skogen här — bara ett par minuters väg — där det växer både tall och gran.»

Poeten antog förslaget med tacksamhet, och de båda begäfv sig i väg. Nu fick Fanny ett ypperligt tillfälle att komma fram med det hon haft på hjärtat.

Hon började tala om, huru ledsamt det var, att de bägge unga herrarne nu skulle resa, och huru tomt det skulle bli efter dem, så mycket tommare som man ju ej hade det ringaste hopp, att de någonsin mera skulle komma tillbaka till dessa bygder. Ja, herr Agathon kanske, men alls inte hans bror, ty om han disputerade och blef filosofie doktor i höst, eklaterade han naturligtvis genast sin förlofning, och innan nästa sommar vore han kanske redan gift.

Vid ordet förlofning fick Agathon ett spändt uttryck i ögonen och kring munnen, som om någon hviskat till honom ett »gif akt!»

»Ja, det är mycket troligt,» svarade han.

»Tycker ni inte det är bra ovänligt af er bror,» fortfor fru Fanny och betraktade honom med en lurande sidoblick, »att han gått här hela sommaren bland oss som ett hemlighetsmagasin och inte velat tala om för någon här, *hvem* han är förlofvad med? Åtminstone kunde han väl ha sagt det till mig, så goda vänner som vi ha varit, han och jag! Jag kan inte neka för, att det har retat mig kossalt. Ser ni, herr Agathon, det är min specialitet att vara allas förtrogna i kärleksaffärer. Under de år jag tillbragt somrarna och julveckorna här i socknen, har jag varit van att läsa i allas hjärtan som i en uppslagen bok... det måtte vara något hos mig, som rentaf tvingar folk att komma till mig med sina förtroenden, och det roar mig, det erkänner jag. Ni kan aldrig tro, så många partier jag ställt ihop i Stockholm! Partier af prima kvalitet, fina och solida, hållbarheten garanteras... alls inte shoddy! Och därför kunde er bror gärna ha varit uppriktig emot mig, tycker jag.»

»Han har kanske haft sina skäl.»

Hon gaf honom en gnistrande blick och knöt handen, som om hon velat slå honom, men i stället fattade hon hans arm, såg på honom med sitt blidaste, mest förföriska småleende och sade i smekande ton:

»Hör nu, kära herr Agathon, jag tycker, att ni och jag ha blifvit så goda vänner på den här tiden...»

»... att jag gärna kan skvallra om Karstens hemlighet för er?» afbröt han. »Ja, men det gör jag inte, för det har jag lofvat honom.»

Hon släppte genast hans arm och for ett stycke åt sidan, som om hon brännt sig på honom.

»Jaså, ja, som ni behagar,» sade hon isande kallt. »Då skall jag tala om för er, att er brors hemlighet alls inte är någon hemlighet — för mig åtminstone. Den, som vill lura mig i såda fall, får allt vara ovanligt slipad. Jag vet mycket väl, att er bror inte alls är förlofvad, hvarken hemligt eller eklat; porträttet på hans bord föreställer *inte* hans fästmö, och ringen han bär på högra handens ringfinger — ja, hvar han fått den ifrån, skall jag veta, innan vi skiljas i kväll!»

Därmed snurrade hon i väg och lämnade Agathon åt sitt öde, förbluffad, med gapande mun; han kom sig ej ens för att ropa efter henne och fråga, hvar de där tallarna växte, som han skulle kunna binda upp sin hängmatta emellan, men antagligen hittade han dem på egen hand, ty han kom ej ner till de andra, förrän det led till middagsdags.

Fanny återvände nu till stranden, men hon gick med flit ej den genaste vägen, ty hon

var så ond, att hon behöfde svalka sig litet, innan hon kunde visa sig för de andra.

Åh, hon hade minsann skäl att vara ond! På licentiaten, på lungotspoeten, på Allan, som inte velat hjälpa henne en enda gång med att sondera, och allra mest på flickorna — ja, hela skocken! Det var som om de i sommar hade sammangaddat sig mot henne, för att hon ingenting skulle få veta. Annars hade de minsann haft brådtom att komma till henne med sina förtroenden, men nu? Trodde de kanske, att de hade en rival i henne, därför att licentiaten pratat så mycket med henne under promenaderna efter kvällsmaten, då ungdomen från de olika gårdarna så ofta »händelsevis» sammanträffade på landsvägen? Åh, det var skamligt, och hon skulle minsann hämnas på dem, innan hon reste hem till Stockholm i september. För öfrigt, inte var det den minsta konst för en psykolog som hon att genomskåda dem allesamman — de voro kära samt- och synnerligen, det var inte tu tal om det —, men hvarför kunde de inte helt ärligt tala om det? Och när någon af dem träffat honom enskildt och Fanny frågade hvad han hade sagt, hvarför skulle hon då få undvikande svar? Hvarför skulle hon hållas utanför? Hvarför kunde hon inte få veta, hvad det var han hviskade till Hortense vid kyrkoporten och hvad han skref i Domsbasunens poesialbum häromdagen? Ja, till och med det där lilla lindebarnet Maggie blef stum och inbunden som en bok med sju in-segel, så snart Fanny gjorde det minsta försök att lyssna med den moderliga vänskapens stetoskop på hennes flämtande lilla hjärta. Och Lina sedan i går kväll, hur hade hon inte låtit tigga och be sig, innan hon lät Fanny slippa in i licentiatens rum en enda minut och kasta en blick på det där famösa porträttet? Hon skulle bara ha vetat, hvilken upptäckt just det där porträttet då gaf anledning till! Men gudbevars, om de andra tego, så nog kunde *hon* tiga också. Och innan man skildes i kväll, skulle allt vara klart — *allt*.

(Forts.)

Just nu!

Just nu är ögonblicket inne, när I bören låta edra goda tankar bli till gärning, I alla vänliga läsarinor, som från första stunden ämnat med edert lilla strå till stacken bidraga till allas vår skollofskoloni. Ni har dag från dag skjutit upp — det bråskade ju ännu ej, menade Ni; men nu bli vårdagarne allt längre och ljusare, de fly så snabbt sin kos, att innan vi veta ordet af, är stunden inne för skolornas afslutning. Och då bör allt vara klart.

Sätt Eder därför *genast* ned, då Ni läser dessa rader, och lät den vackra föresatsen bli verklighet! Dröj ej längre: den minsta gåfva af godt hjärta gifven kan bli till välsignelse!

Så måtte då allas edert beslut bli detta: *just nu!* Ingen, som något kan offra, om än aldrig så ringa, skall tveka att vara med, när det gäller de fattiga barnens sommarfröjd.

Bidragen insändas till *Redaktionen af Idun, Stockholm*, i postanvisning eller postsparmärken (*ej* frimärken). Vid försändelsen bör tydligt angifvas, att den är afsedd för »Iduns skollofskoloni». Alla inflytande bidrag redovisas i Idun.

Pastellmålning.

För Idun af S. L.

(Forts. o. slut fr. föreg. n.r.)

Att lämna några ytterligare upplysningar angående själva det praktiska förfarandet vid målning i pastell är såsom alltid vid målning en mycket vanskelig uppgift. Själva handlaget läres naturligtvis blott genom öfning, men ganska snart kommer man underfund med hufvudprinciperna vid tekniken och blir på det klara med, hur man på lämpligaste och lättaste sätt skall förfara för att få goda studier med rena, briljanta, men dock ej skrikande färger.

Hvad beträffar föremålen för pastellmålning, vill jag såsom min åsikt framhålla, att landskap ej lämpa sig så mycket att framställas i pastell. De komma nämligen mycket lätt i dylika fall att få en omiskännelig likhet med s. k. oljetryck, hvilken konstart från artistisk synpunkt ej torde kunna anses stå i synnerligen hög kurs. Detta gäller emellertid egentligen blott landskap i klar solskensbelysning. Då man slipper framställa klar grönska, soliga ängar och dylikt, som te sig mera kallt och onaturligt i pastell, kunna landskapsstycken med fördel framställas i kriter, framför allt stämmningsbitar, t. ex. soluppgångs- och solnedgångsmotiv. Sådana bli till och med nästan vackrare, målade i pastell, än på annat sätt; man lyckas nämligen få mycket intensiva och klara toner, och öfvergångarna mellan tonerna bli mjuka och harmoniska. Dylika ljuseffekter äro sålunda mycket utförbara i pastell. Detsamma är förhållandet med månskenstycken, vinterlandskap, skymningsbitar och dylikt. Äfven ljuseffekter inomhus äro synnerligen lämpliga för utförande i pastell, t. ex. skenet från en brasa, en lampa, ett ljus eller dylikt. Sådana saker äro mycket tacksamma, om än för en amatör ej så lätta till en början.

Porträtt bli mycket lediga och fristående, om de utföras i pastell. Hudens porer och egendomligheter afbildas kritan mycket naturligt, och kläder och accessoarer göra sig bra. Här och skägg målas så, att man först lägger under med lokalfärg och sedan här och där med lämplig ljus färg streckar, följande härets naturliga linier, hvarigenom glansdagrarne mycket effektivt framträda. Det som och lämpar sig mycket bra för pastellmålning är målning af stilleben. Döda ting kan man nämligen på ett förvillande likt sätt afbildas i pastell. För amatören är det af utomordentlig stor nytta att, när han börjar med pastellmålning, ställa upp dylika stillebensgrupper framför sig och efter vederbörlig teckning söka använda kriterorna. Man kan ju börja med något tämligen enkelt och sedan efter hand ta till svårare uppgifter. Matvaror, dryckeskannor, blomvasar, flaskor, böcker och för öfrigt allt möjligt kan man sålunda ställa upp och ordna i lediga och naturliga ställningar.

Ett råd, som jag vill gifva alla amatörer i pastellmålning, är att måla tämligen stora studier. Det går nämligen knappt an att använda de ospetsade kriterorna, när man har att hålla sig inom några få kvadratcentimeters yta. Resultatet blir då nästan alltid ojämnt och mindre godt; somliga part er lyckas man kanske utföra som sig bör, under det att däremot andra bli helt groft behandlade, till följd af det knappa utrymmet.

Lägger man däremot upp större studier, kan man göra gällande en bredare färgbehandling, och effekterna bli vanligen mera i öfverensstämmelse med de åsyftade, då man ju är i tillfälle att använda teknikens alla hjälpmedel.

Vid pastellmålning tarfas naturligtvis ej någon sådan mer eller mindre omständlig spänning af papperet som vid akvarellmålning. Här fäster man det blott vid ett ritbräde medels häftstift, då det blir tillräckligt spändt.

I följd af de använda pastellkritornas lösa beskaffenhet blir en pastellmålning ganska ömtålig. Man måste därför vara mycket försiktig dels under målningen dels sedan man slutat densamma. När man fått sin studie färdig, gör man klokast i att fixera densamma. Detta sker därigenom att man sprutar öfver den med s. k. fixersprit medels en rafraicheur. Då bindes färgstoffet, och detta utan att målningens friskhet och klarhet i någon märklig grad lida men däraf. Man bör emellertid iakttaga, att man ej sprutar för mycket fixativ på målningen. Detta straffar sig nämligen därigenom, att spriten tillsammans med kriterstoffet bildar små älskliga floder och ränder — ungefär samma tilltalande bild, som en oljestudie, öfverraskad af ett häftigt åskregn, erbjuder. Både fixersprit och lämpliga sprutor finnas att tillgå hos herrar färghandlande och kosta visst ej mer än omkring 1 kr. tillsammans.

Marja Tolstoy.

Just i dessa dagar utsändes i den svenska bokhandeln det första häftet af ett arbete, som såväl på grund af de förhållanden, det behandlar, som författarens stora förtrolighet med sitt ämne och stadgade anseende som en framstående skildrare, bör komma att mottagas med ett mindre vanligt intresse. Det är herr J. Stadlings skildringar »Från det hungrande Ryssland». Helt säkert har ingen utlänning haft så gynnsamt tillfälle att personligen lära

När man fixerat sin pastell, bör man, om man vill ha den hängande på väggen eller eljes framme, sätta glas för den, då den håller sig längre och ej förstöres af dam. Om man ej vill skaffa sig ram till målningen, kan man i alla fall sätta den innanför en glasskifva. Man tar då och sätter en pappskifva, som ej behöver vara så särdeles tjock, bakom målningen och förenar glaset och denne medels ett band af lämplig färg och bredd. Detta fästes medels lim, syndetikon eller något annat kraftigt bindmedel rundt om målningen (pappskifvan) och glaset och vikes, så att det till någon del kommer att fästas vid pappskifvan och glaset. Därefter lägges det hela i press (ej för stark, förstås). Innan man fastklistrar bandet, bör man i pappskifvan på lämpligt ställe arrangera någon slags hängare. I stället för band kan man, kanske till och med med större framgång, använda papper af lämplig färg, om det besitter tillräcklig fasthet och stadga.

Några ytterligare råd beträffande pastellmålning tror jag ej, att jag har att gifva Iduns läsarinor. De gifna äro kanske tillräckliga för att lämna någon ledning vid de första försöken. Hvad som, beträffande pastell, är för nybörjaren mest öfverraskande är den »korpus» eller gedigenhet som redan efter allra första kriterstrecken uppenbarar sig. Man kan ibland med helt liten ansträngning och möda lyckas framställa oväntadt stämmningsfulla motiv, tack vare kriterornas egenskap att medge luftiga och naturliga öfvergångar mellan de olika färgtonerna.

En för amatören ganska viktig fördel besitter också pastellmålning. Har en ung dam några timmar lediga från de husliga göromålen, är det så lätt för henne att slå upp pastellådan och förströ sig med det slags målning under vilan. Och när man sedan af en eller annan anledning vill sluta, har hon ju blott att åter lägga ned kriterorna, stänga lådan och — tvätta sina små fingrar. Detta allt! Några andra vidlyftiga processer ifrågakomma ej, såsom vid olje- och akvarellmålning, där man alltid har besvär med att rengöra penslar, palett och färgkoppar — en sak som ju tar tid och ej är vidare uppbygglig...

känna de ryska böndernas nuvarande ställning som herr S., hvilken — sedan den förfärliga, där rådande hungersnöden riktat hela den civiliserade världens blickar mot Centralryssland — under förra vintern tillbragte fyra månader, däraf tre tillsammans med grefve Tolstoy och medlemmar af hans familj, midt i de svåraste härdarne för nöden och pesten. De interiörer, han därunder samlat under personligt deltagande vid den ryktbare författarens och människovännens ädla välgörenhetsarbete, framläggas nu i detta verk, hvars intresse ytterligare höjes genom de talrika fotografier, som förf. tagit på platsen för de skildrade tilldragelserna.

Af hela Leo Tolstoys stora familj finns det ingen, ej ens hans ädla maka, Sofia Andrejevna, som så helt och hängifvet uppgått i faderns verk som hans näst yngsta dotter, den 21-åriga Marja Lvovna, af hvilken vi här ofvan meddela en bild efter porträtt taget af hr Stadling. Hon är ock sin faders älsklingsbarn. Marja Tolstoy talar, utom naturligtvis sitt modersmål, flytande både engelska, tyska och franska, är väl hemmastadd i dagens filosofiska och sociala spörsmål och grundligt förtrogen med sin faders lifsåskådning och tänkesätt. Sedan flere år har hon i likhet med fadern lefvat bland bondfolket. Klädd i en bondfiskas dräkt har hon arbetat i byarne med och för fattiga familjer för att hjälpa dem både timligt och andligt, outtröttligt och utan att sky försakelser, mödor eller vinterköld. Hon hade ock på familjens gods öppnat en skola för mushikbarn, i hvilken hon själf undervisade; men då hon ej lärde barnen korsa sig och dyrka helgonbilderna, komma prästerna och polisen och stängde skolan. Den nitiska unga grefvinan har därför ej uppgifvit sin verksamhet med barnen, utan inbjudit dem till sitt hem och där fortsatt sin undervisning.

Prislistan i vår "fosterlandstävling."

Såsom var att förutse har efter offentliggörandet af den prisbelönade listan en del skrivelser, hvilka mer eller mindre skarpt kritisera densamma, ingått såväl direkt till oss som till andra tidningar. Förutse, säga vi — ty allt sedan det visade sig, att deltagarnes mängd i denna tävling blef så oväntadt stor, och att ordmakeriet tog former, som i hög grad förtjäna epitetet sportmässiga, har det varit klart för både prisdomare och redaktion att, huru än utslaget till sist skulle komma att fällas, utrymmet för skilda uppfattningar om grunderna vid bedömandet skulle bli så vidsträckt liksom antalet af i sina förhoppningar svikne så högt, att ovillkorligen åtskilligt buller skulle följa resultatets tillkännagivande. Hvad som nu skett har därför ej alls öfverraskat oss, ehuru vi anse oss kunna taga det med ganska jämnt mod, i medvetande om att utan någon slags hänsyn till person och efter bästa öfvertygelse ha gått till domen.

Att därför nu inlåta oss i någon sorts diskussion öfver detaljerna i den belönade listan med en — eller tio, eller tjugu — af de kritiserande brefskrifvarne, skulle endast framkalla en ändlös och alldeles onyttig dispyt, från hvilken helt visst ingen part skulle gå omvänd. Inför en af

de anmärkingar, som framställts, måste vi dock medgifva dess rättmätighet. Ungefär ett trettio-tal ord har nämligen i den tryckta listan medkommit, som särdeles genom förekomsten af dubbelbokstäver bort vara uteslutna ur de gillades antal. Dessa voro ock i manuskriptet förprickade att utgå, men genom brådskan vid uppsättningen och korrekturläsningen ha de smugglat sig med, hvilket vi uppriktigt beklaga och ursäktar. Detta mindre antal felaktiga ord spelar emellertid så absolut ingen roll för utgången, att om många hundra-, ja, tusental af ord bortginge från fröken Bengtssons lista, den dock skulle stå öfver den närmast i antal kommande.

Granskningen af de öfriga listorna fortgår, men kunna vi ej ännu bestämdt afgöra, när de fyra återstående prisen hinna utdelas. Det skall dock ske så fort som det blir görligt.

Red. af Idun.

Glömmen ej, att den 20 maj utgår tiden för insändande af täflingskrifter i »Hushållspenningfrågan»! Se närmare i Idun n:r 15.

Kvinnor och blommor.

Det var på en middag — en utsökt god middag med viner, hvilkas färg och bouquet väckte till lifs slumrande begär och önskningar. Jag hade varit flere månader på landet, hade vegeterat och fört ett gudomligt friluftslif med få önskningar och ett sundt nervsystems hela lugna och lätt tillfredsställda åtrå. Finner mig så inom en half dag förflyttad till staden och efter nätt och jämnt gjord toalett sittande vid ett middagsbord, som besatt ett kultiveradt samhälles hela raffinerade finess i anordningar, blänkande duktyg, gnistrande silfver, slipade glas i olika kulörer, angenäma bordsgrannar. Genom min långa frånvaro från allt nervkittlande stadslif voro alla mina sinnen friska och genom min blifna ovana vid ett förfinadt lifs njutningar ofantligt sensibla för intrycks emottagande. Jag hade också ej länge suttit och njutit af själfva atmosfären omkring mig, förrän jag snart var färdig att göra enskilda iakttagelser.

Det första, som slog mig, var att hela blomsterdekorationen på bordet, undantagandes bröstbuketterna vid hvarje kuvert, endast bestod af en kolossal, starkt doftande, mörkviolett löfkoja i en kruka. Värddinnan, en ganska pikant vacker dam, och till hvars ära middagen var, ty hon fyllde den dagen trettio år, satt midt framför den. Ofrivilligt flyttades mina ögon från blomman till henne och tvärt om, och det slog mig, hvilken märkvärdig likhet det fanns mellan blomman och henne. Det föreföll mig till sist, som om denna löfkoja, denna något mörka, starkt väluktande, fylligt vackra löfkoja vore en symbol af denna kvinna med sin något korta figur, höga höfter, raka rygg och snörda midja, oftast nedvikta mungipor, svarta, starkt framträdande ögonbryn öfver ett par af de varmaste ögon, som man någonsin kunde få se

— ett par mörkblå ögon, som egentligen ej voro stora, men kunde vidgas och utströmma ljus och bli hänförande sköna. Och bådas fysionomier talade om kraft och passion.

Jag skyndade mig att komplimentera fru C. till valet af denna bordsprydnad.

»Det är min älsklingsblomma,» svarade hon, »och jag har fått lida mycket hän i dag af min man, därför att jag valde just denna att pryda bordet med. Han tycker, att någon af de granna buketterna, jag hedrats med, hade varit bättre på sin plats.»

Det hade väl ofta föresväfvat mig, att stor likhet fanns mellan kvinnor och blommor, att somliga blommor så att säga symboliserade en viss kvinnas karaktär och säregna fysionomi, men så påtagligt som denna gång hade jag aldrig funnit det. Alla kvinnor hafva ju ej, lika litet som alla blommor, en utpräglad karaktär, och däraf följer, att ej alla finna sin blomma — eller är kanske vår intelligens ej uppöfvad nog för att kunna finna likheterna? Ty vi njuta ännu så naivt af det rika blomsterspråket, hafva ännu endast inne abc-kunskaperna däri. Visserligen förekomma sedan långt tillbaka sådana uttryck som »blyg som en viol», »prunkande som rosen», men någon djupare inblick saknas. Och dock, hvilket språk rikt på nyanser som intet annat tala ej blommorna! De luktlösa hvita blommorna tala om de dödas stilla ro; de doftande hvita om kyska kvinnors oskrifna hjärtblad; de ljusast röda om den första ungdomen, som tror allt, som älskar allt; de starkt röda om dem, hvilkas känslor mognat i sol och regn; de mörkt röda och gredelina med dragning i svart om de passionerades häftiga naturer, dessa, som älska och hata likt starka naturbarn, dessa, hvilkas känslor alltid tangera ytterligheterna, som i allmänhet äro begåfvningar, men sakna den nödiga barlasten af energi och lugn.

Och hvilka lustförmimmelser, suggestioner och stämningar förmår ej detta färgmättade språk ingifva! Under årets lopp står ju endast ett litet antal af årstidernas alla olika blommor på mitt bord, och ändå — hvad berättar de ej ur sina kalkar!

Snön ligger hvit därute, himlen är grå, hela naturen synes mig så färglös och intetsägande — men från blomsterglaset sprider sig en lukt af sommar, och mitt öga fäster sig vid sydlandskt varma färger, och hypnotiserad af doft och färg flyttas min tanke till soliga nejder, där färgerna aldrig dö.

Eller en vinterskymning, då jag sitter i mitt enkla rum och ser gaslyktans darrande ljus falla på glaset med sin tearos med dess något fräna lukt; hur skimrar ej festers glans för mitt öga — vackra kvinnor med gula rosor vid hvita barmar och i svarta lockar, musik och dans och skratt och hvita tänder, solfjädrar och bugande kavaljerer, artigheter och glänsande blickar, champagne och is, siden, tyll och svarta frackar. . .

Eller våra enkla vårblommor vid dikesrenen de första vårdagarna med sin luft, som rusar och mattar — ah, den första maskrosen med sin gyllene krona, denna friluftsoch solblomma, som gömmer sin lysande prakt, när solen ej når den, hvad framtidsdrömmar hvisslar ej den: om njutningsrika dolce-far-nienten på soliga höjder, dit intet stadsbuller når, hvarifrån inga fabrikksskorstenar synas.

De flesta människor ha sin älsklingsblomma, men det är mig omöjligt att säga, hvilken som är min; jag är rädd, att jag älskar hvar

och en på sitt sätt. Jag roar mig ofta med att »upptäcka» skönheter bland blommor, som ingen tänkt på att fästa sig vid. De synas mig dubbelt förtjusande, för att de ej hunnit bli »modeblommor», ej hunnit blifva banala. Man har älskat rosen under årtusenden — nå, den är ju också värd detta — men, liksom jag helst skulle vilja göra resor till obesökta och obeskrifna länder, som skulle hafva nyhetens hela charme öfver sig, likaså älskar jag mest de mera obemärkta eller okända blommorna.

Se blott på björnbärsbuskens lilla förtjusande blomma, hvit med skiftning i grönt eller lila med mörka pistiller och ståndare. Och lägg märke till denna buskes blad med deras fina, eleganta teckning! Så finns det en blomma, som växer i mängd ute på västkusten, och som synes mig typisk för vår nakna, karga och dock så tilldragande skärgård. Jag menar »nakna jungfrun», hvilkens lilla gråhvita, spåda skepnad man ser öfverallt i bergskrefvorna. När jag under somrar, som jag måst stanna i staden, någon gång gjort en tur ut i skärgården och fått se denna lilla anspråkslösa, älskliga blomma, som dock står ut med nordhafsvidar och salta vågor, har jag stämts helt vek på en gång af både fröjd och smärta — af smärta därför att jag ej fått dröja därute, af fröjd därför att jag känt mig genomilad af all den namnlösa glädje, som återseendet af haf och klippor och lågluttande strand alltid uppväcker hos mig.

Men — men — titeln på mitt lilla kåseri lyder ju: »kvinnor och blommor», och jag är nu ute på exkursioner efter mina älsklingsbarn! Till ämnet! — så att jag inte också förirrar mig in i skogen en sådan här fager vårdag som i dag. Det kunde vara fara värdt, att jag aldrig hittade ut eller blefve kvar vid tjärnet, där slånbuskens fina grenar afteckna sig mot klar luft och blankt vatten, och där den sidengrå askens stam ser så inbjudande ut att ställa sig intill och luta ryggen emot och så försjunka i drömmar framför detta vårsцени, som hvisslar om en kärlek, starkast i sin första gryende aning.

Kvinnor och blommor. . .

Ja, de äro förenade genom frändskapens — själsfrändskapens — olösliga band.

Gulhvit hy, blondt hår, stel och kantig figur, men med mjuk mun och hvita tänder — det är påskliljan. Mjuka rörelser, hvit hud med blå ådror, mörkblå stjärnögon, svart hår — det är violen, vek och eftergifvande och älskande. Grå ögon med vidgande pupiller, skiftande hy, den ena timmen ful, den andra vacker, allt efter själsstämningarna, med namn om sig att vara flyktig — det är chrysantemum i alla dess varieteter. . .

Och så vidare i oändlighet.

Astrid.

Hvad man äter i Spanien.

För Idun af C. H. E. R-y.

(Forts. o. slut.)

Men jag hade så när glömt bort »garbanzon»! Ve den spanska husmor, som det gjorde — hon fick säkert svälja sitt kött med gråten i halsen! Garbanzon är ett slags stor, gul ärt, som med särdeles framgång odlas i Kastiliens och Leons fruktbaraste delar. Dessa ärtor sägas vara mycket närande och äro verkligen också smakliga och goda — d. v. s.,

om de genom omsorgsfull kokning blifvit alldeles mjuka. Illa kokta eller af underlägsen sort äro de hårda som småsten och böra kunna förderfva den bästa matsmältning. De spela samma roll i alla klasser af det spanska folket som potatisen hos oss, och det år, då garbanzoskörden slår fel, är ett verkligt olycksår. Dessa ärtor betinga ett ganska högt pris, och husmoderns stolthet är att hafva stora och goda garbanzos på sitt bord. Mycket sparsamma fruar — och i både öfre och lägre medelklassen äro familjens inkomster ofta så knappa och barnskaran så stor, att stor sparsamhet blir en tvingande nödvändighet — räkna de garbanzos — så påstår åtminstone malicen — de hvarje afton själfva utlämna för att öfver natten ställas i vatten, hvarförutan man ej anser det möjligt att få dem ordentligt kokta. Följande morgon stoppas de i en liten påse af tunt tyg, hvilken nedsänkes i »pucheron», då soppan kokar som bäst. Vid half-ett-tiden tages alltsammans af elden, soppan silas ifrån och får en tillsats af risgryn, macaroni eller vermicelli. Den är välsmakande och närande, isynnerhet om en liten bit fläsk eller — i förmögnares hus — rökt skinka blifvit lagd i pucheron. Till soppan ätes en stor mängd af det ofvan nämnda brödet, och på densamma drickas två »finger vin», som uttrycket är, utspädt med mycket vatten. Att dricka mer än så till middagen och lika mycket till kvällen tror jag icke faller något fruntimmer in, och högst få män dricka mera än så vid måltiderna i hvardagslag.

De som ej hafva råd att dagligen anskaffa sin lilla köttbit, äro i sanning fattiga och söka vanligen ersätta den med desto flere garbanzos. Ofta ser man i tarfliga spislokaler gästerna förtära stora portioner däraf, och den middag arbetskarlens hustru bär till mannen, består af dessa ärtor, ett brödstycke och en slunk vin. Tiggare och arbetslöst folk äta bröd med lök eller frukt till. Korf är äfven en älsklingsrätt bland folket, men det är synd om de utländingar, som måste äta af den spanska korfvnen. Konsten att göra sådan står ännu i sin linda, och en svensk matmoder skulle häpna öfver att se, huru vacker slakt där fördärfvas af idel okunnighet. Man har ingen aning om hvad det vill säga att hacka köttet fint, utan stora kött-, fläsk- och lökbitar tvingas in i korfskinnen och *bultas* ihop, sedan de först blifvit färgade mörkgula med saffran och starkt kryddade med peppar. Korfvnen rökes och ätes merendels rå.

Sedan den lättvindiga middagsmåltiden blifvit undanstökad, slår sig den spanska matmodern till ro, tills aftonmåltiden skall tillredas. Den serveras vid åtta- eller nio-tiden, sedan familjen efter dagens hetta och mödor hunnit i aftonsvalkan promenera sig både hungrig och trött, och kan kallas för dagens hufvudmål. Icke som skulle det nu vankas mycket mat — spanjoren tror ej på det hälsosamma i att om aftonen stoppa magen full — men nu har husmodern tillfälle att bjuda på litet omvexling och visa sin skicklighet i matlagning, om hon har någon. I allmänhet är dock supén på sitt vis lika enkel som middagen. I hvardagslag vankas en rätt af stekt eller stufvad fisk, en köträtt eller grönsaksrätt, eller, om råd och lägenhet tillåta, båda delarne. Sön- och helgdagar firas med efterrätter af enklaste slag — inkokt frukt, stekta äpplen, omeletter eller mycket söt risgrynsgröt utan mjölk. Bland spanska nationalrätter märkes »arroz

à la Valenciana», som består af köttstycken stufvade med risgryn och bitar af en slags inhemska röd peppar, som, då den ej är för stark, gifver en rätt god smak åt maten, men annars hotar att alldeles förbränna en ovan tunga och strupe. Köttet i Spanien är i allmänhet godt, utom den tid på året, då boskapen går ute och på alla ångar äter vissa för den ohälsosamma örter, hvilka göra köttet segt som sulläder. Som köksspislarne merendels alldeles sakna ugnar, ser man aldrig stekar af något slag på ett spanskt bord. Biffstekar, kotletter och stufningar skulle vara mycket goda, om ej den förskräckliga seden funnes att till öfvermått krydda med lök af ett slag, som bokstafligen förpestar den, som ätit däraf. Kalkkött får man af prima kvalitet — långt öfverträffande våra bästa gödkalfvar, ty de slaktas aldrig yngre än två månader. Vid påsktiden föras otaliga späda lam in till städerna. De utgöra en fin och eftersökt rätt, och i flere veckors tid kalasas man tappert på dessa påskalam, hvarvid den helt naturliga följden dock blifver den, att man sedan året om aldrig ser något fårkött. God tillförsel af ägg och fjäderfå finnes i allmänhet, och de förmögnares stoppa gärna en half höna eller en kyckling i sin »puchero» tillsammans med köttet eller steka en sådan till kvällen.

En annan nationalrätt består af den från Skottland och Norge kommande torkade stockfisken, hvilken beredes på alla möjliga rimliga och orimliga vis. Stufvad med tomater och risgryn utgör den en egendomlig, men ej illasmakande rätt. En svensk kan ej annat än tycka det är skada, att spanjorerna ej i stället för stockfisk taga den sköna svenska kabiljon från Sverige — hvilken delikatess skulle den ej i Spanien utgöra! I hamnstäder finnes i allmänhet öfverflöd på god fisk och särdeles på de små fina sardinerna, som flitigt fiskas längs hela norra kusten. En slags jättehvitling, hvar skifvor skäras på tvären och stekas eller stufvas, äter man äfven mycket, men den s. k. »besugon» är dock Spaniens nationalfisk och sändes i massor inåt landet. Den liknar till det yttre en stor flat aborre och har ett särdeles välsmakande och hvitt kött. Stekt, kokt eller stufvad utgör den förnämsta rätten på själfva julafton och vid andra högtider samt betalas ofta mycket dyrt. Fattigt folk i sjöstäderna äta gärna de vämjeliga bläckfiskarne, hvilka se ut som en hvit geléartad massa, men stufvade med risgryn och kryddade med saffran anses vara en verklig läckerhet. En ännu större sådan, hvilken mycket eftersökes af de förmögnares, är ett slags små hvita ålar, hvilka fiskas i vissa floder och ses i stora högar på fiskmänglerskornas bord. På utländingen göra de ett högst obehagligt intryck, då de ej äro större än dagmaskar, men hafva små hufvuden och ögon snarlika ormens. De kokas i vatten och lära vara mycket delikata, men själf hade jag aldrig mod att smaka på dem.

I fråga om bakelser och sötsaker tyckas spanjorerna icke stå efter andra nationer, tvärtom förvånas man öfver den mångfald och det öfverflöd sockerbagardiskarne erbjuda köparen. Vid jultiden anstränger sig en konditor isynnerhet för att locka köpare, och hvarje olika landskap i Spanien sätter i omlopp något för detsamma egendomligt slag af knäck, mandelmassa eller tårta. Staden Toledo öfversvämmas dessutom hela landet med stora runda askar innehållande fin marzipan, merendels i form af en hopslingrad

orm, med ett hiskligt hufvud, försedt med både tunga, gadd och ögon.

För öfrigt tyckes den spanska kokkonsten, i få ord sagdt, egentligen bestå af skicklighet i att handtera stekpannan, ty denna begagnas ständigt, icke blott blott till stekning, utan äfven till kokning och stufning. En spansk spis lämpar sig ej heller för kokkärl sådana som våra. Den ser ut som ett stort fyrkantigt altare af hvita glacerade kakel med två eller tre små rektangulära fördjupningar med järngaller till bottnar. Dessa fyllas nu med de träkol kolhandlaren hvarje vecka aflämnar i en eller flere säckar, och med tillhjälp af en pust börja de snart glöda. Sedan gäller det blott att väl och stadigt kila in lerkrukorna i den röda massan eller att på densamma balansera stekpannan, så att ingen olycka händer, samt att ständigt förmedels pust och nya kol hindra elden att slockna.

Diskuterar man någon gång med sina spanska vänner och uttalar sin förvåning och beundran öfver den sparsamhet och måttlighet man ser öfver allt, rycka de ofta blott småleende på axlarna och gifva luft åt det vanliga utropet: »Que quiere Usted!» (Hvad vill ni! Que voulez-vous!) En och annan tillfogar med den själfkänsla, som ofta hos dem förekommer ganska berättigadt: »Vi äro ett fattigt folk, och det kan ej falla oss in att öda ut mer än som oundgängligen behöves på mat och dryck. Våra fordringar äro icke stora, därför att våra medel oftast äro små, och vi måste låta oss nöja med litet nog.» Skulle icke vi svenskar i detta afseende hafva något att lära af spanjorerna?

Ur notisboken.

Elin Ameen — författarinnan till Iduns nu påbörjade roman »Frihet», — har i sin samling »Lifsmål» skisser och noveller, hvilken utkom för något år sedan, äfven en skiss »Befriad». Denna skiss står för den 22 och 23 april införd i Paris' *Le Figaro*, under titeln »Delivré», öfversatt af Robert de Cersy. Samma skiss har äfven öfversatts till engelskan och gjorts till en liten dramatisk »studie» i tre tablåer, där innehållet helt noga följer handlingen i original-skissen. Pjäsen har uppförts på *The Independent Theatre* i London, och den kända Ibsen-tolkarinnan, miss Elizabeth Robins, har däri ånyo firat lysande triumfer. Londontidningarna instämma alla uti, att pjäsen till sin verkan är ytterst gripande och storslagen, helst genom det sätt hvar på miss Robins utför den unga hustruns och moderns roll.

Kvinnlig delegerad. Till delegerad vid en kvinnokongress, som kommer att hållas i samband med Chicagoutställningen, bar regeringen utsett förutvarande föreståndarinnan för skolan för sinnslösa barn, friherinnan *R. Th. Rappe*.

Kvinnovärf. Föreståndarinnan för hemmet i Helsingborg för vanföra, fru *Fanny Drakenberg*, har antagits till föreståndarinna för Stockholms arbetsskola för lytta och vanföra. Till föreståndarinna för hemmet i Helsingborg efter fru Drakenberg har antagits lärarinnan vid hemmet fröken *Thora Reuterswärd*.

Till den långa hvilan slöt den 2 dennes änkegreffvinnan *Ida Mary von Essen*, född *Rehausen*, änka efter generalmajoren och serafimerriddaren greve Gustaf Adolf von Essen, sina ögon på Wijks herresäte i Upland i sitt 83:e år, efterlämnande barn och barnbarn. Den vördade gamla, som var född den 13 mars 1811 samt dotter af svenske ministern i London friherre Gotthard Mauritz von Rehausen, ingick 1831 äktenskap med greve von Essen samt var änka sedan 1874. Af hennes söner är sonen greve Hans von Essen, f. d. svensk-

norsk minister i Wien samt bosatt å sitt fideikommissgods Falkenhagen i Pommern, och sonen friherre Carl von Essen, kammarherre hos drottningen och major vid lifregementets dragoner samt ägare af godset Wijk. Äldste sonen kammarherren greve Gustaf von Essen afled 1872. Af tre döttrar är dottern Ida gift med kammarherre frih. filos. dr Reinh. Th. Rudbeck på Edsberg i Upland samt dottern Elisabeth gift med landshöfdingen i Blekinge län greve Gotthard Wachtmeister. Yngsta dottern Sigrid är ogift.

Kvinna invald i fattigvårdsstyrelse. Hustrun till en stadsfullmäktig i staden Monceau i belgiska provinsen Hennegau, hvilken länge genom skrifter och handling verkat för de arbetande klasserna, har nu blifvit invald i fattigvårdsstyrelsen. Denna är i Belgien en statsinstitution. Justitieministern Lejeune har bekräftat valet. Det anses säkert, att hädanefter en mängd belgiska kommuner skola invälja kvinnor i fattigvårdsstyrelser.

Kvinnofrågan i Chile. Samskoleidén tilllämpas i Chile, där både högre och lägre skolor besökas af lärjungar af bägge könen. Äfven vid universitetet i Santiago studera både män och kvinnor. I Chile finnas två kvinnliga läkare och två kvinnliga advokater. Vid telegraf och telefonstationerna är en mängd kvinnor anställd, äfven på de högre platserna.

Teater och musik.

Kungl. Operan. I måndags begynte med Mozarts »Don Juan» en serie gästföreställningar af Francescos d'Andrade, den kontinentalt ryktbare artisen, hvilkens utsökta konst från hans föregående besök härstädes räknar talrika och varma beundrare. Dessa hade också mannggrant mött och bereddes en teaterafton af den mest odelade njutning; en fläkt af den verkligt stora konsten lyfte för några

timmar på det damm, som lätt samlar sig i vrår, aflägsna från den stora världens vindar. Och en sådan vrår är nog — säga hvad man vill — i mångt och mycket vår kära opera.

En don Juan med sjudande sydländskt blod i sina ådror, i spel och sång, med den spanska solens och den spanska lidelsens glöd i minsta gest och fras — det är d'Andrades don Juan. En sådan don Juan blir ej endast trovärdig, han blir öfvertygande, han rycker med sig med nödvändigheten af en naturkraft, och vi förstå först nu till fullo denna passion, som hänsynslöst krossar allt i sin väg för att till sist falla på sig själf. Detta som det totala och »bärande» uttrycket af hr d'Andrades framställning. Skulle man gå till detaljerna i densamma, skulle man få dröja vid snart sagdt hvarje scen: utaf ett så fint genomstuderadt arbete med de minsta smådrag är denna bild danad, hvilken som helhet dock verkar bredt och samlat utan spår af oroande effektsökeri. Och detta är just kriteriet på fullödig konst.

En mera väljudande stämning än hr d'Andrades har man ej svårt att tänka sig, men dess svårare ett mera dramatiskt afvägdt sångsätt. Denna oändligt skiftande nyanseringsförmåga och träffsäkra deklamation kunna knappast nog beundras.

Bredvid den utmärkte gästen tedde sig begripligt nog våra egna artister matt, trots ärliga bemödanden. Hr Brags Leporello var nog i flere punkter ett rätt lofvande utkast — mera i hvarje fall ännu icke. Men han har mycket, mycket af äkta uppsvensk bondsäflighet (förlåt uttrycket) att bortarbete, innan han kan bli en Leporello, som förtjänar lösa denne don Juans skoremnar. Fröken *Hulting* debuterade som donna Anna. Hon har en både rätt stor och rätt vacker röst, men hon behärskar den icke. Skola och åter skola, som felar oss häruppe på alla händer! Ett undantag dock i rättvisans intresse: fröken *Karlsohn!* I sångkonst var hennes Zerlina den enda prestation som aktningvärdt mätte sig med den främmande artistens — men icke är hon någon sydländskt eldig och graciös folkskötter, det måste medges.

Direktör August Lindberg började i måndags afton på Vasateatern en kortare sejour. Programmet upptog *Henry Arthur Jones* fyrakts skådespel »Tatlows

hemlighet», ett i hög grad spännande och verkningfullt stycke. Då vår annälare samtidigt bevisade d'Andrade-föreställningen å k. operan, och vi redan på tisdag måste lägga veckans nummer i press med anledning af helgen på torsdag, kunna vi ej förrän i nästa nummer i samband med de öfriga nyheter, hr Lindberg kan hafva att bjuda Stockholmspubliken, yttra oss öfver utförandet.

Fröken Emma Ekström, den allmänt uppburna primadonnan å Vasateatern, gaf förliden lördag en soirée därstädes, som hade lockat en tacksam och med hyllning slösande publik. Programmet inledes med ett litet roligt tillfällighetskämt i en akt, »Rättfällan», hvilket redan på fru Helga Rundbergs soirée tidigare i veckan väckte mycket bifall. Fru *Rundberg* som en ung förtjusande flicka, som förklar sig till gosse, och fru *Petersson-Norrie* som en käck ungherre, hvilken skall försöka föra sig i kjortlar, framkallade stormande munterhet. Härefter följde *Offenbachs* nätta operett »De pratsjuke», i musikaliskt häncende en af mästarrens allra friskaste skapelser, i hvilken kvällens hjältinna, fröken *Ekström*, i en ung kärlekshjältes skepelse skördade både blommor och lager för sitt intagande och hurtiga spel, synnerligen efter föredragandet af andra aktens kända bravurkupletter »C'est l'Espagne». Fru *Lindström* gaf drastisk färg åt den pratsjuka hustrun och fröken *Hamberg* mycket behag åt den unga fagra Inéz. Hrr *Lundin*, *Warberg* och *Ander* på mansidan delade värdigt förtjänsten af kvällens obestridliga framgång.

Innehållsförteckning.

Rosina Heikel; af *Felix Lindberg*. (Med porträtt) — Glömd; poem af *Karl Ljungstedt*. — Ren svenska; af *L. H.* — I skuggan; berättelse af *Ernst Lundquist*. (Forts.) — Just nu. — Pastellmålning; för *Idun* af *S. L.* (Slut fr. föreg. nr.) — *Marja Tolstoy*. (Med porträtt.) — Prislistan i vår »fosterlandstämma». — Kvinnor och blommor; af *Astrid*. — Hvad man äter i Spanien; för *Idun* af *C. H. E. R.-g.* (Forts.) — Ur notisboken. — Teater och musik. — Tidsfördrif.

Tidsfördrif.

Bidrag mottagas med tacksamhet.

Logogryf.

Då nu han ändats, vinterns mörka natt, och våren kommit uppå ljusa vingar, en nattens stjärna lik, jag strålar gladt och gladt en hälsning jag åt våren bringar.

Jag samlar till mig alla barn i byn; i lust och gamman de kring mig sig ringa.

Då stiga lefveropen högt mot skyn, och muntra sånger ut i rymden klinga.

Af åtta länkar må du kvickt och lätt min gätas kedja foga hop — men rätt.

De höga gudar som i Vallhall trona. I kulen nord en efterlängtd gäst. En reslig konung med en stätlig krona. Den lätta prydnad, du kring halsen fäst.

En liten farkost uppå vattnets yta. Hvad stundom strålar ifrån bergets håll.

Det fasta band, man ej har rätt att bryta.

En allas mor. Ett prydligt blomsterstall.

Ett blodigt gap. En kråkas sång du härme!

Vid höga titlar säg ett brukligt ord. Jag vet en famn, som gifver lif och värme.

Jag vet en odlad och en fruktbar jord. I tidens haf en våg, som snart försvinner.

Af blod en ström, hvars bölja hastigt rinner.

På denna rad din moders namn jag skrifer.

På hvad jag skrifer nu min gåta här. Hvad mången, mången kan en tom chimär, och hvad förutan jullen redlös drifer. Rofgirig fågel säg med tunga vingar. En styrman säg, som ej med roder styr.

Hvad sången är, som ljuft och sakta klingar.

Hvad pilten är, som tumlar om så yr. Ett träd, som blommor bär på bara kvistar.

Ett rymligt käril att ösa vatten i. Det svåra fall, där mången lifvet mistar.

Vidunder, skapadt af vår fantasi. Hvad liten fågel lockar i hans snara. Hvad har af nöden gumman för sin tvätt.

Ett bref, som alltid lär välkommet vara.

Ett öppet ställe på en öppen slätt. Ett yrkesskydd i tider långt för detta. En kraftig stämning, som förskräcka kan.

Hvad lätt man blifva kan i stridens betta.

En oförnuftig, ofta farlig man. Tillspillogifvet rof för vreda vågor. Och nu du tröttnat visst vid mina frågor.

P. L.

Bokstafsgåta.

1	2	3	4	5	6	
A	A	A		A	B	E
	E	G	I	K	L	
		L	L	N		
	N	N	O	O	R	
R	S	S		S	T	Å
4	5	6	1	2	3	

Schackgåta.

Efter hästens gång på schackbrädet bildas en strof ur ett poem.

på	för	och	men	och	ver	böl	sitt
snö	än	strand	vet	då	sliter	hvem	i
nyar	fjäll	jag	skär	band	när	silf	jan
ser	på	lif	och	en	ar	kalla	vet
och	då	som	står	den	gles	det	sky
vår	vor	äng	bland	gladt	nord	mer	bland
sip	ljust	tande	le	och	han	nande	våras
drif	ende	pan	när	smäl	hur	solen	kom

Bokstäfverna i ofvanstående figur skola omställas så att de sneda raderna 1, 2 och 3, lästa från venster till höger, och de sneda raderna 4, 5 och 6, lästa från höger till venster, bilda sex ord af följande betygelse: 1) sjukdom, 2) stad i Frankrike, 3) naturföreteelse, 4) blomma, 5) ord, 6) stark vind. Åro alla orden riktigt funna, bildar den mellersta, vågräta raden (bestående af tre bokstäfver) en förklenande benämning å person.

Louise.

Lösningar.

Småord till logogryfen i nr 17: Säter, sporre, barr, orre, tsar, starr, rost, sotare, ros, Bore, ära, rast, boa, åreport, stor, oas, ro, vaktar, rart, tars, rep, bror, ärr, Trosa, Å-bar, bo, sopa, trasor, torr.

Logogryfen: Priståfan; Paris, lans, Stina, ris, fläta, prins, traf, spilla, is, flinta, slant, staf, flarn, pris, pilt, tafs, spira, flit, par, tal, list, rispa, pralin, Ina, slinta, täfan, lat, Nils.

Charaden: Violoncell. — *Triangelaritmogryfen:* Oskar, stor, kor. — *Kedjagåtan:* Amerika, katégori, Rigoletto, Toricelli, Liberia, Aristides, Desdemona, Napoleon, Ontario, Olivia, Aralia. — *Rebusen:* J'al grand appétit. — *Palindromen:* Fink — knif. — *Ördgätan:* Amor, Roma, arom, Mora, Omar. — *Chifferuppgiften:* »Våren är kommen, på sina kransar ängarna binda, himlen är blå.»

Mosaikuppgiften:

k	å	t	a
å	d	e	r
t	e	n	n
a	r	n	o

Prima Tvätt-Tvål, den bästa i handeln förrekommande tvålart och därjämte det mest praktiska och ekonomiska reningemedlet för tvättning af kläder. Försäljes hos de flesta speccerhandl. såväl i städer som i landsbygd på 400, 200 o. 100 gram. Försändes med vår förtäring. Hyllin & C:s Fabrik, Östergöttingen, 31, Stockholm.